

แนวทางการพัฒนาการควบคุมผู้ต้องขังด้วยระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์กรณีการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำแบบชั่วคราว

Guidelines for the Development of the Inmate Control Using the Electronic Tracking Systems: A Case of Temporary Detention of Inmates outside the Prison

ปภาวิน จันทรวงศ์¹

วันรับ: 31 พฤษภาคม 2566 วันแก้ไข: 12 กรกฎาคม 2566 ยอมรับ: 25 สิงหาคม 2566

บทคัดย่อ

แนวทางการพัฒนาการควบคุมผู้ต้องขังด้วยระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์ กรณีการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำแบบชั่วคราว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง 1) ปัญหาและอุปสรรคในการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำในภารกิจต่าง ๆ ของกรมราชทัณฑ์ 2) ปัญหาและอุปสรรคที่มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำด้วยระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์ และ 3) แนวทางในการเพิ่มศักยภาพในการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำด้วยระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นรายบุคคล และแบบสัมภาษณ์แบบประชุมกลุ่มย่อย โดยผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้คือบุคคลที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมที่มีลักษณะการทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขัง ซึ่งเลือกจากประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ 15 ท่าน ผลการศึกษาพบว่า การขาดแคลนอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในการควบคุม ประกอบกับการเดินทางที่มีระยะทางไกลหรือใช้เวลานาน และสถานที่ไม่เอื้อในการควบคุมผู้ต้องขังระหว่างอยู่ภายนอกเรือนจำ เป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำซึ่งก่อให้เกิดความเสี่ยงในการหลบหนี ปัญหาและอุปสรรคที่มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำด้วยระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์ คือ ความพร้อมของบุคลากรสำหรับการใช้เทคโนโลยี การวางแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ลักษณะของอุปกรณ์ที่อาจขัดขวางการทํากิจกรรมต่างๆและความคงทน และการรายงานการตรวจนับที่สะดวกในการตรวจสอบและมีความแม่นยำน่าเชื่อถือ การพัฒนาเพื่อนำระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำให้ประสบความสำเร็จ มีแนวทางดังนี้ 1) การคัดเลือกผู้ต้องขัง 2) รูปแบบของสัญญาณให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการควบคุม 3) รูปแบบของอุปกรณ์จะต้องพิจารณาหารูปแบบที่เหมาะสม 4) การวางแผนระบบการใช้งาน 5) ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ 6) เพิ่มมาตรการตรวจค้นที่เข้มงวด 7) ใช้เทคโนโลยีกล้อง CCTV ช่วยในการระบุตัวตน 8) ประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ประชาชนทราบและช่วยสอดส่องดูแลผู้ต้องขัง และ 9) มีการกำชับและการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติตามระเบียบของผู้ต้องขัง

คำสำคัญ: การควบคุมผู้ต้องขัง, ระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์, ผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำ

¹ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชญวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม, คณะอาชญวิทยา และการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

Abstract

The purposes of this research are to 1) study problems and struggles prison officers face while supervising and controlling inmates who are permitted to be outside prisons for assigned duties, 2) examine possible problems and struggles prison officers may face when using electronic tracking systems to supervise and control inmates for temporary detention of inmates outside the prison, and 3) establish guidelines for developing the control of inmates with electronic tracking systems for the temporary detention of inmates outside the prison. The research is conducted using an in-depth interview and a focus group with 15 research participants working within Thai criminal justice system agencies and have a specialization in the field of supervising and controlling prisoners.

The data analysis showed that a lack of prison personnel working in the field of custody, a lengthy travel time, and an inappropriate location of places where inmates stay at during the time they are permitted to be outside prisons are the major struggles faced when supervising and controlling inmates outside prisons. When using electronic tracking systems to supervise and control inmates, it is projected that the struggles prison personnel face may include the readiness of personnel to use technology, the clear action plans, and the types of technology used that may not be durable, and the appropriate forms of inmates controlling report. To overcome the struggles, the Department of Corrections should follow the following guidelines when implementing the use of electronic tracking systems to supervise and control inmates for temporary detention of inmates outside the prison: 1) recruitment of prisoners, 2) types of signals that are in accordance with the objective of inmate custody, 3) types of suitable devices, 4) planning of electronic tracking systems 5) training of prison officers, 6) stricter body search of prisoners, 7) adopting the use of CCTV to identify identities of prisoners, 8) create public awareness about the supervision and control of inmates who are permitted to be outside prisons for assigned duties, and 9) motivate and insist prisoners to follow prison regulations.

Keywords: Supervision and control of inmates, electronic tracking systems, Prisoners outside prisons

1. บทนำ

กรมราชทัณฑ์นอกจากการควบคุมและพัฒนาผู้ต้องขังภายในเรือนจำ ยังมีความรับผิดชอบในการควบคุมและพัฒนาผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำอีกด้วย ซึ่งมีกิจกรรมหลายอย่างภายใต้อำนาจตามกฎหมายที่เรือนจำจะต้องนำผู้ต้องขังออกมาภายนอกเรือนจำและยังคงมีความรับผิดชอบควบคุมดูแลอยู่ กิจกรรมดังกล่าวได้แก่ การนำตัวผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่าง การพิจารณาคดี อุทธรณ์ หรือฎีกาไปพิจารณาคดีที่ศาล การฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำ การส่งนักโทษเด็ดขาดออกทำงานสาธารณะนอกเรือนจำ การส่งผู้ต้องขังย้ายเรือนจำ การนำผู้ต้องขังป่วยหรือบาดเจ็บไปโรงพยาบาล และการส่งผู้ต้องขังไปทำความสะอาดบริเวณหน้าเรือนจำ เป็นต้น ซึ่งการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำเพื่อปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ นั้นถือเป็น การกิจที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการควบคุมผู้ต้องขังในเรือนจำและมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องได้รับการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ

ประสิทธิผล เนื่องจากปัจจุบันปริมาณผู้กระทำผิดที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพิ่มสูงขึ้นมาก โดยปัจจุบันประเทศไทยมีผู้ต้องขังที่อยู่

ในเรือนจำ 282,620 ราย แบ่งเป็นชาย จำนวน 249,678 ราย และหญิง จำนวน 32,942 ราย ข้อมูล ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2564 (กรมราชทัณฑ์, 2564) เมื่อเปรียบเทียบกับเป็นอัตราส่วนผู้ต้องขังต่อจำนวนประชากรในประเทศแล้ว จะมีผู้ต้องขังถึง 411 คน ต่อประชากรในประเทศ 100,000 คน ข้อมูลจาก World Prison Brief ในเดือนพฤศจิกายน 2564 (World Prison Brief, 2021) จากสถิติข้างต้นประเทศไทยจึงมีประชากรผู้ต้องขังสูงที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่งผลให้เกิดปัญหาผู้ต้องขังแออัด (Prison Overcrowding) ซึ่งส่งต่อการบริหารโทษผู้ต้องขัง (Sentence Management) ไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และในด้านบุคลากรมีเจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์ จำนวน 14,095 คน (กองบริหารทรัพยากรบุคคล กรมราชทัณฑ์, 2564) จากสถิติดังกล่าวอัตราส่วนเจ้าหน้าที่ต่อผู้ต้องขังโดยประมาณอยู่ที่ 1 : 20 คน ในทางปฏิบัติเป็นอัตราส่วนที่ไม่สมดุลส่งผลต่อประสิทธิภาพด้านการควบคุม เกิดเป็นความเสี่ยงที่ผู้ต้องขังจะละเมิดกฎระเบียบของเรือนจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อเหตุร้ายหรือแหกหักหลบหนี เป็นการทำลายศรัทธาของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของฝ่ายราชทัณฑ์ อย่างไรก็ตามในแต่ละวันจะมีผู้ต้องขังถูกส่งออกมาทำงานภายนอกหรือเพื่อปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ในขณะที่การควบคุมผู้ต้องขังที่ออกมาภายนอกเรือนจำ ทำได้ไม่เท่ากับการควบคุมผู้ต้องขังภายในเรือนจำ ซึ่งมีเขตกำแพงและอาคารสถานที่ที่มั่นคงแข็งแรง

จากสภาพปัญหาดังกล่าว เรือนจำต้องเกลี้ยอัตรากำลังเจ้าหน้าที่เรือนจำ ซึ่งขาดแคลนอยู่แล้วเพื่อไปควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำ ซึ่งกรมราชทัณฑ์มีผู้ต้องขังต้องออกไปทำงานสาธารณะภายนอกเรือนจำและฝึกวิชาชีพในสถานประกอบการภายนอกเรือนจำรวมจำนวน 2,047 คน (กรมราชทัณฑ์, 2566) เรือนจำไม่สามารถจัดหาอัตรากำลังมาควบคุมดูแลผู้ต้องขังได้ จึงนำไปสู่ช่องว่างให้ผู้ต้องขังทำการหลบหนีหรือก่อเหตุร้าย ซึ่งจะเห็นได้จากสถิติผู้ต้องขังหลบหนีในห้วงเวลาดังแต่ ตุลาคม 2562 ถึง พฤศจิกายน 2564 กรมราชทัณฑ์ประสบเหตุผู้ต้องขังหลบหนีออกจากเรือนจำ จำนวน 21 ครั้ง มีผู้ต้องขังหลบหนีได้ จำนวน 62 คน (กองทัณฑวิทยา กรมราชทัณฑ์, 2564)

ในเรือนจำสร้างใหม่ ได้แก่ เรือนจำจังหวัดภูเก็ต ได้ติดตั้งอุปกรณ์ติดตามตัว (EM) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ควบคุมผู้ต้องขังที่อยู่ในอาคาร แต่เกิดปัญหาและยังไม่สอดคล้องกับการควบคุมผู้ต้องขัง จึงได้ยกเลิกการใช้งาน (กองทัณฑวิทยา กรมราชทัณฑ์, 2565) ทั้งนี้ผู้บริหารยังให้ความสนใจที่จะนำอุปกรณ์ติดตามตัว (EM) มาใช้ควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำแต่ยังไม่ทราบถึงสภาพปัญหาและปัจจัยที่ส่งต่อการนำมาใช้ ทั้งนี้คุณสมบัติในการติดตามตัวสามารถนำมาประยุกต์ใช้สำหรับภารกิจของกรมราชทัณฑ์ในการควบคุมผู้ต้องขังที่ต้องออกไปภายนอกเรือนจำ แต่ยังไม่มีการศึกษาถึงการนำอุปกรณ์ดังกล่าวมาใช้ในการกิจควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำ ในมิติของการเพิ่มประสิทธิภาพเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์ทำการศึกษาเพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นจากการนำอุปกรณ์ติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำโดยละเอียดจากเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในการนำอุปกรณ์ติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ อีกทั้งหาวิธีการแก้ปัญหาและนำเสนอแนวทางในการปรับปรุง ให้สอดคล้องกับการบริหารโทษและการพัฒนาพฤตินิสัยแก่ผู้ต้องขัง ให้ผู้ต้องขังให้มีประสิทธิภาพสูงสุดได้อย่างไร เพื่อนำผลงานวิจัยนี้อาจนำไปใช้เป็นแนวทางเสนอโยบายต่อไปได้ในอนาคตให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกระบวนการยุติธรรมไทย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำในภารกิจต่าง ๆ ของกรมราชทัณฑ์
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำด้วยระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์ของกรมราชทัณฑ์

3. เพื่อศึกษาแนวทางในการเพิ่มศักยภาพในควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำด้วยระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์ของกรมราชทัณฑ์

3. ระเบียบวิธีการวิจัย

3.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมผู้ต้องขังด้วยระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์

การควบคุมผู้กระทำความผิดโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ คือ การคุมขังหรือจำกัดบริเวณผู้ต้องโทษในความผิดไม่ร้ายแรงไว้ในสถานที่หนึ่งสถานที่ใดซึ่งมีโซ่เรือนจำโดยผู้ต้องโทษมีเสรีภาพที่จะใช้ชีวิตอย่างคนทั่วไปภายในบริเวณที่ถูกจำกัดนั้น ทั้งนี้โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือตรวจสอบมิให้ผู้ต้องโทษออกไปนอกบริเวณ โดยส่วนมากจะจำกัดบริเวณไว้ในที่อยู่อาศัยคือบ้าน ซึ่งรวมไปถึงสถานพยาบาลและสถานที่อื่นๆ ด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็กจะผูกติดไว้กับตัวของผู้ต้องโทษ โดยทำเป็นเข็มขัดหรือกุญแจติดไว้กับข้อมือหรือข้อเท้า ซึ่งอุปกรณ์นี้จะทำงานสัมพันธ์กับตัวรับสัญญาณ ซึ่งติดตั้งไว้ในที่อยู่อาศัย ผู้ต้องโทษจะออกห่างจากรัศมีของตัวรับสัญญาณได้ไม่เกินที่กำหนดไว้ เช่น 100-150 ฟุต หากผู้ต้องโทษออกห่างเกินที่กำหนดตัวรับสัญญาณจะส่งสัญญาณไปยังสำนักงานควบคุม เจ้าหน้าที่จะทราบทันที จากนั้นจะทำการสอบสวนหากพบว่าผู้ต้องโทษออกจากบริเวณโดยตั้งใจก็就会被นำตัวเข้ารับโทษในเรือนจำและอาจถูกเพิ่มโทษในความผิดฐานหลบหนี

Electronic Monitoring (EM) ในความหมายที่กรมคุมประพฤติกระทรวงยุติธรรมได้อ้างอิงจากการประชุมนานาชาติ ณ ประเทศสวีเดน คือเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับการควบคุมตัวผู้ถูกคุมความประพฤติหรือผู้ต้องขัง ในรูปแบบของการลงโทษระดับกลาง (Intermediate Sanction) เหมาะกับความผิดที่ไม่ถึงขั้นต้องถูกควบคุมในทัณฑสถานเรือนจำหรือสถานกักกันอื่น แต่ต้องการจำกัดเสรีภาพบางประการ (กลุ่มงานเด็กและเยาวชน สำนักพัฒนาการคุมประพฤติ, 2556)

โดยสรุป อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) คือ อุปกรณ์ในการควบคุมผู้กระทำความผิด ซึ่งประกอบด้วยตัวอุปกรณ์ส่งสัญญาณ (Transmitter Device) ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะนิยมใช้ติดตัวผู้กระทำความผิดมีลักษณะคล้ายนาฬิกาข้อมือ หรือสายหนังรัดข้อมือข้อเท้า ตัวอุปกรณ์รับสัญญาณ (Receiver Unit) และศูนย์ควบคุมกลาง (Monitoring Center) ซึ่งทำหน้าที่ในการควบคุมและสอดส่องตัวผู้กระทำความผิดให้อยู่ภายในสถานที่และเวลาที่กำหนด อาทิ การควบคุมตัวในบ้าน สถานที่พักอาศัย หรือสถานที่อื่นๆ ที่มีความเหมาะสมแทนการจำคุกผู้กระทำความผิดในเรือนจำ จึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับผู้ต้องขังที่ต้องออกไปภายนอกเรือนจำ ซึ่งจะช่วยให้เจ้าหน้าที่ทราบถึงตำแหน่งของผู้ต้องขัง ควบคุมผู้ต้องขังได้เต็มที่ และสามารถเพิ่มจำนวนผู้ต้องขังในการควบคุมหรือลดจำนวนเจ้าหน้าที่เพื่อนำอัตราค่าลงไปปฏิบัติหน้าที่อื่นแทน

4. ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการควบคุมผู้ต้องขังด้วยระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์ กรณีการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำแบบชั่วคราว มุ่งศึกษาภารกิจควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำ ได้แก่ การนำผู้ต้องขังไปศาล การนำผู้ต้องขังไปโรงพยาบาล การนำผู้ต้องขังออกทำงานสาธารณะ และการนำผู้ต้องขังออกทำงานในสถานประกอบการภายนอกเรือนจำ ซึ่งแบ่งขอบเขตในการศึกษาออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

4.1 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารกระทรวงยุติธรรมและกรมราชทัณฑ์ ผู้บัญชาการเรือนจำ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำ จำนวน 15 คน

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ ความต้องการในการควบคุมและพัฒนาผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำและสภาพปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการควบคุมผู้ต้องขัง การใช้ระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์ในการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำ และแนวทางในการพัฒนาเรือนจำเพื่อเพิ่มศักยภาพการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำด้วยระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์

สำหรับการควบคุมผู้ต้องขังไปศาล การนำผู้ต้องขังไปโรงพยาบาล การนำผู้ต้องขังออกทำงานสาธารณะ และการนำผู้ต้องขังออกทำงานในสถานประกอบการภายนอกเรือนจำ

5. ผลการวิจัย

5.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง (Structural Interview Guidelines) ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาปัญหาการวิจัยวัตถุประสงค์การวิจัย และการทบทวนวรรณกรรม เพื่อสกัดประเด็นการวิจัยให้ครอบคลุมอย่างครบถ้วน ซึ่งประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบเจาะลึกเป็นรายบุคคล และแบบสัมภาษณ์แบบประชุมกลุ่มย่อย

5.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ในการศึกษาครั้งนี้คือบุคลากรที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมที่มีลักษณะการทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขัง 3 กลุ่ม โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งกำหนดคุณสมบัติหลักไว้ เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษา จำนวนรวม 15 ท่าน ดังนี้ 1) ผู้บริหารกระทรวงยุติธรรมหรือกรมราชทัณฑ์ ระดับเชี่ยวชาญขึ้นไป ที่มีประสบการณ์การทำงานในด้านทัณฑวิทยา จำนวน 3 ท่าน 2) ผู้บัญชาการเรือนจำหรือทัณฑสถาน หรือ ผู้อำนวยการระดับส่วนขึ้นไป จำนวน 5 ท่าน และ 3) เจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในส่วน/ฝ่ายควบคุมผู้ต้องขัง ที่มีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 7 ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรการในการควบคุมผู้ต้องขังของเรือนจำและทัณฑสถาน สาเหตุของปัญหาและอุปสรรคในดำเนินการตามมาตรการรวมถึงแนวทางในการพัฒนาการควบคุมผู้ต้องขังด้วยระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์ภายนอกเรือนจำ

5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้จำแนกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การวิจัยเอกสาร (Document Research) เป็นการเก็บข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ที่ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการควบคุมผู้ต้องขังด้วยระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์ภายนอกเรือนจำ จากบทความต่าง ๆ ตำรับกฎหมาย เอกสาร ตำราทางวิชาการ วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดและทางเว็บไซต์ แล้วนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์และเรียบเรียง

2. การวิจัยภาคสนาม (Filed Research) เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interviewing Guidelines) จากผู้ให้ข้อมูลหลักตามที่ได้ระบุไว้และผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง จากการจดบันทึกข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ เมื่อผู้วิจัย ได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ จากฐานข้อมูล (Documentary Research) และการวิจัยภาคสนาม (Filed Research) ที่ได้มาจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interview Guidelines) จากบุคคลที่มีความรู้และมีประสบการณ์ในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมผู้ต้องขัง ได้ข้อมูลมีความอึดอัดหรือเพียงพอครบถ้วนต่อการศึกษิตตามวัตถุประสงค์แล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์ การสังเกต แบบบันทึกข้อมูล มาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ ความเชื่อถือได้ ตรวจและจัดหมวดหมู่แยกประเภทเพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และตีความข้อมูลออกมาเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์เรียบเรียงให้อยู่ในกรอบวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาอุปสรรคและแนวทางการนำระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำ

6. การอภิปรายผล

6.1 ปัญหาและอุปสรรคในการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำในแต่ละรูปแบบของกรมราชทัณฑ์ในปัจจุบัน

จากปัญหาในการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำในแต่ละภารกิจของกรมราชทัณฑ์ ผู้วิจัยขออธิบาย ผลการศึกษาได้ในแต่ละภารกิจของที่สำคัญได้ดังต่อไปนี้

ด้านสถานที่ ลักษณะอาคารสถานที่ หรือ สภาพพื้นที่ เช่น โรงพยาบาลซึ่งไม่ได้ออกแบบสำหรับการควบคุมผู้ต้องขัง อีกทั้งมีขนาดใหญ่บางแห่งมีหลายชั้น และมีห้องจำนวนมาก ซึ่งผู้ต้องขังใช้หลบซ่อนขณะหลบหนีได้ ในส่วนของการทำงานสาธารณะและการฝึกวิชาชีพในสถานประกอบการ ในแต่ละแห่งมีสภาพพื้นที่แตกต่างกัน มีผู้คนสัญจรไปมาตลอดเวลา จึงมีโอกาสดังกล่าวที่บุคคลอื่นเข้ามาติดต่อกับผู้ต้องขัง ถึงแม้จะไม่ได้รับอนุญาต แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นญาติหรือคนรู้จักของผู้ต้องขัง ซึ่งอาจเกิดเหตุไม่คาดคิดที่ผู้ต้องขังหลบหนีและมีการเตรียมการช่วยเหลือในการหลบหนี หรือ ในกรณีที่ผู้ต้องขังได้รับข่าวสารจากบุคคลภายนอกที่กระหอบกระเทือนจิตใจจนกระทั่งผู้ต้องขังตัดสินใจหลบหนี อีกทั้ง ผู้ต้องขังกระจายกันทำงานยังเป็นเรื่องยากที่จะควบคุมและตรวจนับจำนวนในทุกช่วงเวลา ในการทำงานผู้ต้องขังสวมชุดปฏิบัติงานที่เป็นรูปแบบของสถานประกอบการ โดยทำงานร่วมกับลูกจ้างทั่วไปของสถานประกอบการทำให้สังเกตได้ยาก

ด้านการเดินทาง สำหรับการเดินทางไปตามภารกิจต่าง ๆ นั้น มีความเสี่ยงในการควบคุมผู้ต้องขัง เนื่องจากบางสถานที่นั้นอยู่ไกล ใช้เวลาในการเดินทางนานและไม่แน่นอน หากเกิดเหตุผู้ต้องขังหลบหนี เรือนจำจะสนธิกำลังเจ้าหน้าที่ในการตามจับผู้ต้องขังหรือช่วยควบคุมผู้ต้องขังกลับเรือนจำเป็นไปได้ยาก

ด้านอัตรากำลัง การควบคุมผู้ต้องขังออกไปภายนอกเรือนจำ ใช้เจ้าหน้าที่ในการควบคุมผู้ต้องขังแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงในการหลบหนี ได้แก่ การฝึกวิชาชีพในสถานประกอบการภายนอกเรือนจำ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ 1 คน ต่อผู้ต้องขังได้ไม่เกิน 20 คน การทำงานสาธารณะ เจ้าหน้าที่ 1 คน ต่อผู้ต้องขังได้ไม่เกิน 5 คน การรักษาตัวโรงพยาบาลภายนอกเรือนจำ เจ้าหน้าที่ 2 คน ต่อผู้ต้องขัง 1 คน หากมีผู้ต้องขังออกนอกเรือนจำจำนวนมากย่อมต้องใช้เจ้าหน้าที่มากตามไปด้วย อีกทั้งเจ้าหน้าที่ไม่ยากไปควบคุมผู้ต้องขังภายนอก เนื่องจากมีความเสี่ยงที่ต้องรับผิดชอบกรณีผู้ต้องขังจะหลบหนี หากไม่สามารถที่จะจับตัวผู้ต้องขังกลับมาได้ทันทางที่ อาจส่งผลให้เจ้าหน้าที่จะต้องได้รับการลงโทษทางวินัย ความกังวลว่าผู้ต้องขังจะหลบหนีและตนเองจะต้องได้รับบทลงโทษ นอกจากเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อภารกิจที่มีความหลากหลาย เจ้าหน้าที่ในเรือนจำส่วนมากเริ่มสูงอายุสุขภาพร่างกายเริ่มถดถอยส่งผลต่อศักยภาพในการควบคุมผู้ต้องขัง หรือการที่เจ้าหน้าที่ไม่มีประสบการณ์ เนื่องจากบรรจุใหม่แล้วทำให้เริ่มปฏิบัติหน้าที่ทันที เมื่อเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอจึงเกิดการสลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนหน้าที่ ซึ่งบางครั้งการรับผิดชอบงานจากเจ้าหน้าที่รายอื่นอาจเกิดปัญหาได้ หากการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติไม่รัดกุมเพียงพอ

ด้านเครื่องมือในการปฏิบัติงาน ขาดอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีในการควบคุมผู้ต้องขัง ทั้งในกรณีที่ผู้ต้องขังที่มีความเสี่ยงในการหลบหนีสูงซึ่งเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอและความเสี่ยงต่ำเพราะสภาพร่างกายของผู้ต้องขังที่ไม่สามารถหลบหนีได้ แต่ระเบียบยังกำหนดให้มีการควบคุมเช่นเดิม

ด้านอื่นๆ ปัญหาที่เกิดจากผู้ต้องขังที่ออกทำงานสาธารณะและฝึกวิชาชีพ เช่น เรื่องของอาการเจ็บป่วย บาดเจ็บจากการทำงานของผู้ต้องขัง และอาการเจ็บป่วยกะทันหันซึ่งผู้ต้องขังอาจไม่รู้ตัวมาก่อน ซึ่งเกิดจากไม่ได้รับการตรวจร่างกายโดยแพทย์อย่างละเอียดในทุกวันที่ออกทำงาน เป็นเรื่องยากที่จะต้องดูแลผู้ต้องขังที่ต้องส่งไปที่โรงพยาบาลและผู้ต้องขังที่ต้องทำงานต่อไปพร้อมกัน หากแต่การจัดเจ้าหน้าที่สำรองไว้สำหรับกรณีมีเหตุฉุกเฉิน ไม่สามารถทำได้ในเรือนจำที่จำนวนเจ้าหน้าที่ของเรือนจำมีจำกัด

6.2 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดในการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำ ในแต่ละรูปแบบด้วยระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์ของกรมราชทัณฑ์

ในการการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำในแต่ละรูปแบบด้วยระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์ของกรมราชทัณฑ์อาจพบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

ด้านสถานที่ สภาพของเรือนจำที่มีความเก่า คับแคบ และทรุดโทรม ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากการขาดการบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การจัดสถานที่เพื่อสำหรับการบริหารจัดการอุปกรณ์ติดตามอิเล็กทรอนิกส์ไม่สามารถดำเนินการได้สะดวก และสภาพปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างทางกายภาพของสถานที่ที่นำผู้ต้องขัง เข้าไปปฏิบัติการต่าง ๆ มีผลกระทบต่อระบบสัญญาณการติดตามตัว เช่น ในโรงพยาบาลหลายแห่งมีจำนวนอาคารและชั้นของอาคาร ซึ่งมีผลกระทบต่อระบบการส่งสัญญาณของอุปกรณ์ติดตามอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะการใช้สัญญาณจากเครือข่ายโทรศัพท์

ด้านบุคลากร เจ้าหน้าที่ที่ไม่มีประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีซึ่งเป็นปัญหาสำคัญสำหรับการเริ่มนำระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์มาใช้

การกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบ เนื่องจากตามระบบแบบแผนของเรือนจำ จะมีการจัดให้เจ้าหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังที่จะต้องออกภายนอกเรือนจำเป็นชุด ๆ ดังนั้น การดูแลผู้ต้องขังตั้งแต่การรับตัวจึงมีเจ้าหน้าที่เพียงไม่กี่คนที่ดำเนินการ โดยเฉพาะหากมีผู้ต้องขังที่จะต้องควบคุมมีจำนวนมาก เจ้าหน้าที่จะต้องเสียเวลาในการดำเนินการอย่างมาก

การกำหนดเจ้าหน้าที่ที่จะดูแลระบบการติดตามผู้ต้องขัง คือเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ควบคุมระบบสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ประจำอยู่ที่เรือนจำ และเจ้าหน้าที่ที่ต้องไปกับผู้ต้องขัง โดยจะต้องควบคุมโดยไม่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เกิดความไม่สะดวก

ด้านการสวมใส่อุปกรณ์ติดตามตัว สิ่งแรกคือปัญหาในการสวมใส่ซึ่งจะต้องมีขั้นตอนในการใส่อุปกรณ์ดังกล่าว และผู้ต้องขังมีการสลับสับเปลี่ยนกันอยู่ทุกวัน การกำหนดการตรวจสอบอย่างไรถึงจะทราบว่า ผู้ต้องขังที่ใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวแต่ละเครื่องเป็นผู้ต้องขังใดได้แน่ชัดเพื่อง่ายต่อการตรวจสอบ อีกทั้งผู้ต้องขังบางรายต้องสวมใส่เครื่องพ่นอากาศ เช่น กุญแจมือ กุญแจเท้า หรือในกรณีที่มีโอกาสที่หลบหนีสูงจะใส่ตรวน ดังนั้นเมื่อผู้ต้องขังใส่เครื่องพ่นอากาศที่มือและเท้าไปแล้ว หากจะต้องใส่อุปกรณ์ติดตามอิเล็กทรอนิกส์เข้าไปด้วย จะทำให้เกิดความไม่สะดวกยิ่งขึ้นในการเคลื่อนที่ หรือเครื่องพ่นอากาศกระทบกับอุปกรณ์ติดตามตัวให้เกิดความเสียหาย

เนื่องจากอุปกรณ์ติดตามอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ต้องขังต้องสวมใส่ อาจขัดขวางหรือทำให้เกิดความไม่สะดวกในการทำงานของแพทย์ และความกังวลในกรณีอุปกรณ์ติดตามตัวจะส่งผลต่ออุปกรณ์ทางการแพทย์หรือไม่ เนื่องจากเป็นอุปกรณ์ที่มีเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น เครื่องเอกซเรย์ เครื่อง MRI เป็นต้น

สำหรับการฝึกวิชาชีพและการทำงานสาธารณะ ซึ่งมีโอกาสที่อุปกรณ์จะขัดขวางหรือทำให้การทำงานของผู้ต้องขังไม่สะดวก อีกทั้งลักษณะงานส่วนใหญ่จะเป็นงานที่ต้องใช้แรงและเคลื่อนที่อยู่ตลอดเวลา อีกทั้งผู้ต้องขังต้องใส่อุปกรณ์ติดตามตัวเป็นเวลานาน เมื่อทำงานในพื้นที่ที่มีความสกปรก หากผู้ต้องขังไม่สามารถที่จะล้างทำความสะอาดในบริเวณที่ต้องใส่อุปกรณ์ได้อย่างทันที ตัวอุปกรณ์จะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ต้องขังเกิดความระคายเคืองบริเวณผิวหนังที่สวมใส่หรือไม่ เนื่องจากวัสดุที่จะนำมาใช้ในการทำอุปกรณ์ในส่วนของสายรัดนั้นควรเป็นยางหรือซิลิโคน เมื่อรัดเข้ากับแขนหรือขาซึ่งจะทำให้บริเวณดังกล่าวเกิดภาวะอับชื้น อันเป็นเหตุของการเกิดปัญหาโรคผิวหนังตามมา โดยเฉพาะการทำงานที่มีความเสี่ยงที่จะเจอกับสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ

ด้านความคงทนของอุปกรณ์ เป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากหากผู้ต้องขังจะหลบหนี ผู้ต้องขังจะทำลายอุปกรณ์ติดตามอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถที่จะติดตามตัวได้ ดังนั้น อุปกรณ์ติดตามอิเล็กทรอนิกส์จะต้องมีความคงทนและแข็งแรงต่อการทุบทำลายด้วยหรือหากมีการทำลายแล้วจะต้องแจ้งเตือนได้อย่างทันที

ความคงทนจึงเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่จะต้องคำนึงถึง เนื่องจากโอกาสที่อุปกรณ์จะถูกกระแทก โดนน้ำ โดนฝุ่น โคลน จากการทำงาน โอกาสที่อุปกรณ์ติดตามอิเล็กทรอนิกส์จะเสียหายมีสูง ดังนั้นการกำหนดคุณลักษณะของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จากจะต้องพิจารณาถึงความคงทนเป็นหลักสำหรับการทำงานสาธารณะภายนอกเรือนจำ

การตรวจนับและแสดงการติดตาม อุปกรณ์สำหรับการดูระบบการควบคุม ซึ่งอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการตรวจสอบผู้ต้องขังที่อยู่ในสถานที่ต่างๆควรเป็นอุปกรณ์ประเภทใด หากเป็นอุปกรณ์ที่เป็นของเจ้าหน้าที่เอง เช่น โทรศัพท์มือถือที่สามารถลงแอปพลิเคชันสำหรับการดูข้อมูลรูปภาพของผู้ต้องขังได้นั้นจะเป็นการใช้อุปกรณ์สื่อสารซึ่งเป็นของส่วนตัวสำหรับการดูหรือการทำงานของราชการหรือไม่ หรือถ้าจะมีอุปกรณ์สำหรับการทำงานเพิ่มเติมจะเป็นการเพิ่มภาระให้กับเจ้าหน้าที่อีกหรือไม่ และต้องใช้งบประมาณในการจัดซื้ออีกด้วย

ทั้งนี้ การกำหนดขนาดของอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับแสดงผลการควบคุมติดตาม เนื่องจากจำนวนผู้ต้องขังที่ออกนอกเรือนจำในบางครั้งมีจำนวนเกิน 100 คน ถึงแม้การใส่อุปกรณ์ติดตามตัวจะช่วยให้การตรวจสอบการระบุตัวตนของผู้ต้องขังในขณะอยู่ภายนอกเรือนจำได้แต่การดู

การรายงานการติดตาม อาจไม่ชัดเจนซึ่งต้องออกแบบรูปแบบการรายงานแสดงผลให้สามารถสังเกตและอ่านผลได้ง่ายและสะดวก

ความรู้สึกกลัวของบุคคลภายนอก เนื่องจากการใส่อุปกรณ์ติดตามตัวเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นผู้ต้องขัง เมื่อใส่เครื่องมือติดตามอิเล็กทรอนิกส์หากเป็นที่สังเกตได้ง่ายอาจเกิดความไม่ยอมรับ ทำให้เกิดความอึดอัดสำหรับตัวผู้ต้องขังเอง เป็นปัญหาของการปรับตัว

6.3 แนวทางการปรับใช้และพัฒนาระบบการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำ ในแต่ละรูปแบบด้วยระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์ของกรมราชทัณฑ์

ความเหมาะสมของการนำระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำในแต่ละรูปแบบมีดังนี้

1) การลดอัตราค่าส่งเจ้าหน้าที่ในการควบคุมผู้ต้องขังที่จะต้องออกไปทำกิจกรรมภายนอกเรือนจำ อีกทั้งทำให้เจ้าหน้าที่ที่สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายได้มากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันกรมราชทัณฑ์มีเจ้าหน้าที่สำหรับการควบคุมผู้ต้องขังไม่เพียงพอ รวมถึงการพัฒนาผู้ต้องขังจะต้องใช้เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานมากขึ้น เนื่องจากอุปกรณ์ติดตามตัวเป็นอุปกรณ์ที่ช่วยให้เจ้าหน้าที่รู้ถึงความเคลื่อนไหวของผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการควบคุมผู้ต้องขังได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้ต้องขังอาจอยู่กระจัดกระจายไปอยู่ในพื้นที่ หรือมีวัสดุหรือสิ่งก่อสร้างบังสายตาทำให้ไม่สามารถมองเห็นได้ ดังนั้นระบบตำแหน่งได้อย่างชัดเจน ยอมช่วยให้เจ้าหน้าที่ทราบถึงการเคลื่อนไหวของผู้ต้องขังในทุกช่วงเวลา ดังนั้น เจ้าหน้าที่จะสามารถคาดการณ์เมื่อพบความผิดปกติในการเคลื่อนที่ของผู้ต้องขัง ทั้งนี้ การออกแบบหน้าจอแสดงผลการรายงานผลของการติดตามผลทำให้เจ้าหน้าที่ควรสังเกตหน้าจอได้อย่างสะดวกและมีความชัดเจนเข้าใจต่อการอ่านผลการตรวจสอบจำนวนผู้ต้องขัง

เมื่ออุปกรณ์ที่ช่วยในการแสดงตำแหน่งของผู้ต้องขังมีความสะดวกและชัดเจนแล้ว เจ้าหน้าที่สามารถวางแผนดูแลผู้ต้องขังได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ขยายหรือลดขนาดพื้นที่ในการควบคุมผู้ต้องขัง เช่น การจำกัดพื้นที่ในการควบคุม หรือกำหนดจุดที่ผู้ต้องขังจะอยู่แบบถาวร ซึ่งเจ้าหน้าที่จะรู้ได้ทันทีหรือระบบมีการแจ้งเตือน ดังนั้น เจ้าหน้าที่จะสามารถเคลื่อนที่ไปยังจุดต่าง ๆ หรือสามารถทำภารกิจอื่นได้อีก โดยการใช้งานสามารถบูรณาการเข้ากับแผนผังหรือแผนที่ในการควบคุมผู้ต้องขัง จะต้องมีความสอดคล้องกับการตรวจสอบและระบุตำแหน่งของผู้ต้องขัง

2) อุปกรณ์ติดตามอิเล็กทรอนิกส์สามารถตรวจสอบสภาพร่างกายของผู้ต้องขัง เช่น การตรวจนับชีพจร การตรวจวัดอุณหภูมิของร่างกาย และค่าของออกซิเจนในกระแสเลือด เป็นต้น จะช่วยให้เจ้าหน้าที่รู้ถึงความผิดปกติทางร่างกายของผู้ต้องขัง ช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถประเมินสถานการณ์ด้านร่างกายและการช่วยเหลือผู้ต้องขังได้อย่างทันท่วงที ก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ร้ายแรง เนื่องจากในบางสถานที่ที่ต้องทำภารกิจสภาพอากาศร้อน หรือภารกิจมีความเสี่ยงต่อร่างกายผู้ต้องขัง

3) เพิ่มจำนวนผู้ต้องขังที่จะออกไปปฏิบัติภารกิจภายนอกเรือนจำได้ เมื่ออุปกรณ์สามารถควบคุมผู้ต้องขังได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีแนวทางการใช้งานที่ชัดเจนแล้ว จะเพิ่มโอกาสให้แก่ผู้ต้องขังออกมาภายนอกเรือนจำเพื่อทำงานหรือฝึกอาชีพพัฒนาตนเอง

4) การกำหนดแนวทางการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำ เช่น การจัดที่พักภายนอกเรือนจำ (เรือนจำชั่วคราว) ซึ่งสามารถใช้ได้กับผู้ต้องขังที่เหลือโทษน้อยใกล้ที่จะปล่อยตัว ทั้งนี้การควบคุมซึ่งใช้อุปกรณ์ที่สามารถควบคุมตรวจสอบตัวตนของผู้ต้องขังเพื่อป้องกันการหลบหนี ผู้ต้องขังจะมีความรู้สึกที่ผ่อนคลายและเตรียมพร้อมสำหรับการฟื้นฟู และถือเป็นการใช้พื้นที่ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ในการฝึกวิชาชีพหรือพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ที่ผู้ต้องขังสนใจจะเป็นการช่วยพัฒนาพื้นที่ให้เกิดประโยชน์และสามารถเกิดรายได้ให้แก่ผู้ต้องขัง

5) ลดความแออัดภายในเรือนจำ หากสามารถควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ผู้ต้องขังพักค้างคืนภายนอกเรือนจำ จะถือเป็นนวัตกรรมในการควบคุมผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ โดยไม่ตัดโอกาสผู้ต้องขังในการใช้ชีวิตภายนอกเรือนจำ และลดภาระเจ้าหน้าที่ในการขนส่งผู้ต้องขังไปกลับในแต่ละวัน อีกทั้งผู้ต้องขังได้ทำงานหรือฝึกอาชีพอย่างเต็มที่ซึ่งจะช่วยลดความหนาแน่นของผู้ต้องขังภายในเรือนจำ

6) เจ้าหน้าที่ต้องได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมต่อการใช้งานอุปกรณ์ทุกรูปแบบ ซึ่งเป็นการยกระดับและพัฒนากระบวนการเกิดแนวทางในการควบคุมและพัฒนาผู้ต้องขังตามตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

7) การเพิ่มรูปแบบในการฝึกทักษะเพื่อพัฒนาผู้ต้องขัง เมื่อเรือนจำสามารถเพิ่มจำนวนผู้ต้องขังที่จะออกฝึกวิชาชีพในสถานประกอบการต่าง ๆ ได้สะดวก ย่อมเพิ่มรูปแบบของทักษะที่มีความหลากหลายด้วย ผู้ต้องขังจึงได้รับประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเต็มที่ เพิ่มโอกาสในการใช้ทรัพยากรจากหน่วยงานภายนอก เกิดความมีส่วนร่วมในการแก้ไขผู้ต้องขังในรูปแบบบูรณาการระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม

8) สร้างมาตรฐานใหม่ให้แก่งานราชทัณฑ์ของประเทศไทย เนื่องจากการเริ่มต้นใช้อุปกรณ์ในการควบคุมผู้ต้องขัง รวมถึงมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่ชัดเจน สามารถทำงานทดแทนอัตราค่าจ้างที่เป็นมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการกักควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำ

7. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาและบทสรุปถึงความเหมาะสมของการนำระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำในแต่ละรูปแบบ จึงสามารถอภิปรายผลถึงความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีหรือวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ดังต่อไปนี้

การในควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำนั้น พบว่ามีสภาพปัญหาและอุปสรรคอันเกิดจากการขาดแคลนอัตราค่าจ้างในการควบคุม ประกอบกับการเดินทางที่มีระยะทางไกลหรือใช้เวลานาน และสถานที่ไม่เอื้อในการควบคุมผู้ต้องขังระหว่างอยู่ภายนอกเรือนจำ เป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำซึ่งก่อให้เกิดความเสี่ยงในการหลบหนี ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบที่สำคัญของการหลบหนีของผู้ต้องขังของ นที จิตสงว (2541) คือ ตัวผู้ต้องขังมีความต้องการที่จะหลบหนี และสถานการณ์หรือโอกาสเปิดช่องให้มีการหลบหนี

ในส่วนของการใช้ระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์ติดตามผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำนั้น อาจเกิดปัญหาและอุปสรรคในการควบคุมผู้ต้องขัง คือ ความพร้อมของบุคลากรสำหรับการใช้เทคโนโลยี การวางแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ลักษณะของอุปกรณ์ที่อาจขัดขวางการทํากิจกรรมต่างๆ และความคงทน และการรายงานการตรวจนับที่สะดวกในการตรวจสอบและมีความแม่นยำน่าเชื่อถือ

ทั้งนี้ นำระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำ ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากเห็นด้วยและมีความเหมาะสม มีความสอดคล้องกับการศึกษาของรณกฤษ ศรีเปรมทร (2558) ในประเด็นของการลดความแออัดภายในเรือนจำ ด้วยการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา สหราชอาณาจักร และประเทศอื่นๆ และในปัจจุบันมีการใช้อย่างต่อเนื่องในหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งผลปรากฏว่าเครื่องมือดังกล่าวช่วยลดปัญหาความแออัดของเรือนจำได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสอดคล้องกับศึกษาแนวคิดการควบคุมผู้ต้องขังด้วยระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์ของ กฤตพงษ์ พชรภิณูญพงศ์ (2562) โดยวิธีการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในการควบคุมนั้นจะช่วยลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำ รวมทั้งจะช่วยสร้างความมั่นใจและความปลอดภัยให้กับสมาชิกในชุมชน อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด แทนการส่งตัวเข้าไปปรับโทษในเรือนจำซึ่งมีผลร้ายมากกว่าผลดี เช่น การใช้กําไลอิเล็กทรอนิกส์ในการควบคุมผู้กระทำความผิดให้อยู่ในสถานที่และเวลาที่กำหนด เป็นต้น โดยการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดพบว่ามีข้อดี คือ เป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบของสังคมที่มีต่อปัญหาอาชญากรรมลดปัญหาความแออัดในเรือนจำ ลดการตีตราของผู้กระทำความผิด เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ลดความเครียดของผู้กระทำความผิดจากการถูกควบคุมในเรือนจำ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้าหน้าที่และนำไปสู่การสร้างความปลอดภัยให้แก่สังคม ซึ่งเป็นผลการศึกษาของ สมณทิพย์ จิตสงว และฐิตยา เพชรมณี (2559) ซึ่งเป็นผลการศึกษาจาก 18 ประเทศ ที่มีการนำอุปกรณ์มาใช้

ไม่เพียงแต่การลดความแออัดในเรือนจำ การควบคุมผู้ต้องโทษโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มีความเหมาะสมและสมควรนำมาใช้การกักขังแทนค่าปรับ การปล่อยตัวชั่วคราวและ

นำมาใช้กับการคุมประพฤติผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็นการเห็นแก่ผู้กระทำความผิดออกจากเรือนจำ ซึ่งตรงกับหลักการที่จะผู้ต้องขังออกไปใช้ชีวิตภายนอกเรือนจำให้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ซีต้า ธนฐิติวงศ์ (2553) ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ของ สมณทิพย์ จิตสว่าง และ ฐิตยา เพชรมณี (2549) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประการ คือ 1) การใช้เพื่อการควบคุม (Detention) เป็นการใช้เพื่อประโยชน์ในการควบคุมตัวในสถานที่ที่กำหนด ซึ่งเป็นวิธีการที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน 2) การใช้เพื่อเป็นการจำกัด (Restriction) เป็นการใช้เพื่อจำกัดมิให้บุคคลเข้าไปในเขตพื้นที่ที่กำหนด หรือเข้าถึงตัวบุคคลอื่นที่กำหนด เช่น โจทก์เหยื่อ หรือผู้กระทำความผิดที่เป็นคู่คดี และ 3) การใช้เพื่อการสังเกตเฝ้าระวัง (Surveillance) เป็นการใช้เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถติดตามความเคลื่อนไหวบุคคลได้ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง

จากทัศนะของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมต่อการนำวิธีการควบคุมผู้กระทำความผิดโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในประเทศ อรรถพร สุจริตนันท์ (2533) พบว่าประชากรส่วนใหญ่สนับสนุน โดยเห็นว่ามีผลดีต่อสังคมและตัวผู้กระทำความผิดมากกว่าควบคุมตัวไว้ในเรือนจำ ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่ต้องถูกลิดรอนสิทธิสำคัญบางประการ และลดปัญหาภาระค่าใช้จ่ายของเรือนจำและนักโทษในเรือนจำการควบคุมด้วยวิธีการดังกล่าวใกล้ชิดต่อการรับรู้ของประชาชนในสังคมจึงมีผลในการป้องกันมิให้ประชาชนทั่วไปกระทำความผิด ซึ่งจะสอดคล้องในการสร้างแรงจูงใจที่จะแก้ไขพัฒนาตนเองของผู้ต้องขัง ให้ปฏิบัติตามข้อบังคับและร่วมปฏิบัติตามระเบียบคำสั่งต่าง ๆ ของเรือนจำเพื่อจะได้มีโอกาสโยกย้ายส่งตัวไปควบคุมในเรือนจำเปิดของ ประเสริฐ เมฆมณี (2523) ที่ได้ยกเอาทัศนสถานเปิด และเรือนจำชั่วคราว ที่มุ่งเน้นในเรื่องการเตรียมการปลดปล่อยผู้ต้องขังที่ใกล้พ้นโทษและจะกลับเข้าสู่สังคมชนบทให้ได้รับการฝึกอาชีพด้านการเกษตร สภาพของทัศนสถานเปิดหรือเรือนจำชั่วคราวจะไม่มีมีการควบคุมที่เข้มงวด โดยมีลักษณะเช่นเดียวกับสวนเกษตรโดยทั่วไป ดังนั้นการควบคุมด้วยระบบติดตามตัวจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่สามารถควบคุมผู้ต้องขังในเรือนจำชั่วคราวและทัศนสถานเปิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาหรือปรับปรุงเพื่อนำระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำให้ประสบความสำเร็จ โดยมีแนวทางที่จะต้องดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1) การคัดเลือกผู้ต้องขัง ที่ซึ่งผู้ต้องขังจะต้องมีคุณลักษณะเข้าตามหลักเกณฑ์ใส่อุปกรณ์ติดตามอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้การกำหนดหลักเกณฑ์อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามการกำหนดการใช้งานอุปกรณ์และคุณภาพของตัวอุปกรณ์ด้วย รวมถึงการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของผู้ต้องขังในขณะที่อยู่ในเรือนจำก็เป็นสิ่งที่จะช่วยสร้างความมั่นใจในการคัดเลือกผู้ต้องขัง

2) รูปแบบของสัญญาณ รูปแบบของสัญญาณที่สามารถใช้ได้สำหรับอุปกรณ์ติดตามอิเล็กทรอนิกส์ มีอยู่ทั้งหมด 3 รูปแบบ ซึ่งแต่ละประเภท มีคุณลักษณะที่พิเศษและข้อจำกัดแตกต่างกันดังนี้

สัญญาณชนิดสัญญาณโทรศัพท์นั้น สามารถที่จะควบคุมผู้ต้องขังออกไปได้ในระยะทางที่ไกล แต่มีข้อจำกัดในการระบุความสูงของบริเวณที่ผู้ต้องขังอยู่ เช่น การระบุว่าผู้ต้องขังนั้นอยู่ในชั้นใดของอาคารเป็นต้น และการใช้สัญญาณโทรศัพท์มีค่าใช้จ่ายในการเช่าซื้อสัญญาณโทรศัพท์ ขึ้นอยู่กับจำนวนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีอยู่และถึงแม้จะมีการใช้อุปกรณ์หรือไม่ก็ยังคงต้องจ่ายค่าสัญญาณโทรศัพท์

สัญญาณชนิดลอรา (LoRa - Long Range Low Power Wireless Platform) เป็นการตั้งเสาสัญญาณและปล่อยสัญญาณออกไปในรัศมีตั้งแต่ 5 ถึง 50 กิโลเมตร ซึ่งสามารถควบคุมอุปกรณ์ติดตามอิเล็กทรอนิกส์ได้ถึง 50 เครื่อง โดยสัญญาณจะมีความแรงและมีความเสถียรขึ้นอยู่กับอาคารที่ติดตั้งสัญญาณ จึงเป็นระบบสัญญาณที่เหมาะสมกับเรือนจำในต่างจังหวัดที่ไม่มีอาคารสูง เนื่องจากสัญญาณจะสามารถส่งไปได้ไกล ครอบคลุมการติดตามผู้ต้องขังในทุกสถานที่ ซึ่งระบบนี้มีข้อจำกัดเช่นเดียวกับระบบเครือข่ายสัญญาณมือถือ คือไม่สามารถระบุระดับความสูงที่ผู้ต้องขังอยู่ได้ แต่มีข้อดีคือมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพียงครั้งเดียวคือการติดตั้ง และไม่มีค่าใช้จ่ายรายปีเหมือนเครือข่ายโทรศัพท์มือถือ

สุดท้าย คือระบบสัญญาณชนิด อาร์เอฟไอดี (RFID – Radio Frequency Identification) ซึ่งเป็นระบบสัญญาณคลื่นสั้นระยะใกล้ มีความเหมาะสมสำหรับการติดตั้งภายในตัวอาคาร มีระยะการส่งสัญญาณอยู่ที่ประมาณไม่เกินหนึ่งร้อยเมตร ซึ่งจะมีความสามารถในการบอกตำแหน่งโดยละเอียดของผู้ต้องขัง โดยทำการติดตั้งในทุกบริเวณของสถานที่ให้ผู้ต้องขังเข้าถึง โดยเฉพาะอาคารที่มีจำนวนหลายชั้น เมื่อสัญญาณประเภทอื่นไม่เสถียรจะทำให้เจ้าหน้าที่ทราบของผู้ต้องขังอยู่บนชั้นใดของอาคาร แต่มีข้อเสียคือระยะของสัญญาณสั้น และจำเป็นที่จะต้องติดตั้งอุปกรณ์จำนวนหลายตัวกระจายอยู่ตามจุดต่าง ๆ ของพื้นที่

3) รูปแบบของอุปกรณ์ ในส่วนของอุปกรณ์ที่นำมาติดตั้งหรือติดกับตัวผู้ต้องขังจะต้องพิจารณารูปแบบที่เหมาะสม ให้สอดคล้องกับภารกิจหรือรูปแบบของการควบคุม โดยมีความคงทน ไม่ใหญ่จนเกินไป ไม่ขัดขวางต่อการทำงานของผู้ต้องขัง อีกทั้งไม่เกิดความระคายเคืองในขณะใส่ทำงาน สำหรับควบคุมผู้ต้องขังป่วย ต้องเป็นวัสดุที่มีความอ่อนโยนไม่ขัดขวางการรักษาบาดแผล และสำหรับการควบคุมผู้ต้องขังที่จะต้องไปศาล ควรมีขนาดใหญ่และเห็นได้ชัด และมีความคงทนต่อการทำลาย

4) การวางแผนระบบการใช้งาน จะต้องมีการวางแผนและกำหนดพื้นที่สำหรับการจัดวางระบบรวมถึงการบริหารจัดการสำหรับการใช้งานเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสม โดยเฉพาะสำหรับเรือนจำที่จะได้รับ

การก่อสร้างใหม่ ให้กำหนดพื้นที่สำหรับการจัดวางระบบเทคโนโลยีไว้ให้เพียงพอ สำหรับการบริหารจัดการ หรือในเรือนจำเก่าที่มีพื้นที่อยู่อย่างจำกัดจะต้องบริหารพื้นที่สำหรับการติดตั้งพื้นที่สำหรับควบคุมระบบเทคโนโลยี

เริ่มจาก 1) กำหนดแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติในการใช้งานอย่างชัดเจน จัดเป็นคู่มือให้กับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติตาม โดยลักษณะของการใช้อุปกรณ์อาจมีความแตกต่างกัน 2) กำหนดสถานที่ในการสวมใส่อุปกรณ์และศูนย์ระบบในการควบคุมผู้ที่จะสวมใส่ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ซึ่งเลือกสถานที่ควรเป็นพื้นที่ที่สามารถใช้เครื่องมือสื่อสารและเจ้าหน้าที่สามารถทำงานได้อย่างสะดวก 3) กำหนดบุคลากรที่จะต้องรับผิดชอบในการใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว โดยปกติแล้วเจ้าหน้าที่ของเรือนจำที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมผู้ต้องขังออกนอกเรือนจำนั้น จะดำเนินการทุกอย่างเกี่ยวกับผู้ต้องขังตั้งแต่การรับตัวจนถึงการส่งตัวกลับเข้าเรือนจำ 4) จัดทำระบบฐานข้อมูลสำหรับการตรวจสอบผู้ต้องขัง โดยต้องนำข้อมูลผู้ต้องขังเข้าสู่ระบบของการติดตามผู้ต้องขัง ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงทั้งจำนวนและรายชื่อในทุกๆวัน 5) การกำหนดบุคคลที่จะเฝ้าดู (ระบบ) การเคลื่อนที่ของผู้ต้องขัง สำหรับการดูระบบย่อย (ในแต่ละภารกิจ) สามารถมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมผู้ต้องขังดูระบบเพื่อทราบความเคลื่อนไหวของผู้ต้องขังได้ 6) การกำหนดบุคคลที่จะเก็บรักษารวมถึงการซ่อมแซมให้อุปกรณ์สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ การดูแลรักษาอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง และ 7) การกำหนดวิธีการเมื่อผู้ต้องขังมีพฤติกรรมที่จะหลบหนีหรือการปฏิบัติเมื่อผู้ต้องขังต้องการความช่วยเหลือหรือเมื่อมีเหตุอื่นใดที่จะต้องมีการแจ้งศูนย์ระบบ เมื่อเกิดเหตุที่จะต้องแก้ไขสถานการณ์

5) ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำ สำหรับการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว เพื่อให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติเช่นเดียวกัน รวมถึงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ที่จะปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้น

6) เพิ่มมาตรการตรวจค้นที่เข้มงวดและมีประสิทธิภาพเมื่อผู้ต้องขังออกภายนอกเรือนจำมากขึ้น หรือเจ้าหน้าที่ในการควบคุม โอกาสที่ผู้ต้องขังจะนำสิ่งของต้องห้ามกลับเข้าสู่เรือนจำจึงมีโอกาสมากขึ้น ดังนั้นการตรวจค้นก่อนถูกที่ผู้ต้องขังจะเข้าสู่เรือนจำจะต้องมีความเข้มงวดและมีประสิทธิภาพ

7) ใช้เทคโนโลยีกล้อง CCTV หากสามารถใช้ร่วมกับระบบกล้อง CCTV จะช่วยในการระบุตัวตนได้อย่างมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น เนื่องจากหากระบบติดตามตัวนั้นถูกถอดออกแต่ยังคงทำงานอยู่หรือเป็นการสลับตัวบุคคลที่สวมใส่อุปกรณ์ การติดตั้งกล้อง CCTV สำหรับการ

ถ่ายทอดภาพของบุคคลที่สวมใส่อุปกรณ์ติดตามตัวอยู่ช่วยทำให้เกิดการยืนยันตัวตนที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

8) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบสอดส่องดูแลผู้ต้องขัง เมื่อผู้ต้องขังอยู่ภายนอกเรือนจำถึงแม้จะมีอุปกรณ์ติดตามอิเล็กทรอนิกส์ก็ตาม ก็ยังคงมีความเสี่ยงที่ผู้ต้องขังจะหลบหนีหรือกระทำความผิดภายนอกเรือนจำ

9) กำชับและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติตามระเบียบของผู้ต้องขัง เรือนจำจะต้องมีการกำชับให้ผู้ต้องขังปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไม่กระทำความผิดระเบียบวินัยในระหว่างออกไปทำกิจกรรมภายนอกเรือนจำ รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ต้องขังที่จะปฏิบัติตามระเบียบเพื่อที่จะได้รับประโยชน์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

ในด้านการพัฒนาหรือปรับปรุงเพื่อนำระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำในแต่ละรูปแบบให้ประสบความสำเร็จ จึงสามารถอภิปรายผลถึงความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีหรือวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ดังต่อไปนี้

ซึ่งสอดคล้องกับ กรมราชทัณฑ์ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ (2550) ที่ได้กำหนดมาตรการป้องกันการหลบหนีของผู้ต้องขังในกรณีที่ต้องออกไปทำงานภายนอกเรือนจำ ประการแรกคือ การคัดเลือกจะต้องกระทำอย่างละเอียดถี่ถ้วนและจะต้องมีการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด และสอดคล้องกับ ปาติดา มณีโชติ (2559) ได้ทำการศึกษา ปัญหาการนำเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยชั่วคราวจำเลยในชั้นพิจารณาคดีของศาล โดยมีผลการวิจัยที่เกี่ยวกับประเด็นของผู้ที่จะถูกควบคุมด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ นั้นจะต้องเป็นผู้มีความเหมาะสม กล่าวคือจะต้องไม่มีความเสี่ยงที่จะหลบหนีจากเขตอำนาจศาลหรือจะไปปรากฏตัวต่อศาล ซึ่งตรงกับแนวทางและหลักการที่ว่า การคัดเลือกผู้ต้องขังที่จะออกมาทำงานภายนอกเรือนจำจะต้องได้รับการคัดเลือกอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อที่จะรับประกันได้ว่าผู้ต้องขังจะไม่หลบหนีในระหว่างอยู่ภายนอกเรือนจำ

7.1 ข้อเสนอแนะ

7.1.1 ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ

1) การประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่สังคมถึงการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำ ว่าเป็นทางเลือกหนึ่งในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังไม่มีพฤติกรรมอาชญากร หรือได้รับการคัดเลือกมาจากคณะกรรมการแล้วว่าผู้ต้องขังสามารถที่จะพัฒนาตนเองพร้อมที่จะกลับตนเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม จึงสมควรได้รับการให้โอกาสในการคืนคนดีสู่สังคม เนื่องจากการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการควบคุมตัวผู้ต้องขังเป็นสิ่งที่ไม่เคยมีมาก่อนในสังคมไทย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคคลในสังคม

2) สร้างการยอมรับและความเชื่อมั่นต่อการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวในการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำต่อสังคม ว่าระบบดังกล่าวมีการกำหนดมาตรการและแนวทางการใช้ที่มีรัดกุมปลอดภัย

3) พัฒนาบุคลากรของกรมราชทัณฑ์ ให้สามารถใช้ระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์ ในการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) การศึกษาและทดลอง การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการควบคุมผู้ต้องขัง ย่อมเป็นการเสริมศักยภาพของเจ้าหน้าที่ แต่การคำนึงถึงการใช้งบประมาณอย่างมีความคุ้มค่า ยังเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ ดังนั้น ควรมีการศึกษาและทดลองเพื่อให้เกิดการกำหนดคุณลักษณะของเครื่องมือที่เหมาะสม ต่อการควบคุมผู้ต้องขังได้ตรงตามวัตถุประสงค์ก่อนที่จะจัดซื้ออุปกรณ์เพื่อให้เรือนจำทั่วประเทศใช้งาน ดังแผนภาพด้านล่าง

7.1.2 ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

1) กำหนดนโยบายการรับโทษทางอาญาโดยให้มีการกำหนดการชดเชยการกระทำผิดในรูปแบบของการบริการสาธารณะควบคู่ไปกับโทษจำคุก ในด้านการแก้ปัญหาความแออัดภายในเรือนจำ ให้โอกาสผู้ต้องขังได้ชดเชยในการกระทำความผิด และแสดงถึงความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเอง เพื่อให้กลับเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม กำหนดแนวทางการรับโทษจำคุกเมื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และเมื่อผู้ต้องขังได้แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงตนเองว่า

ผู้ต้องขังสามารถที่จะออกมาทำงานหรือฝึกวิชาชีพภายนอกเรือนจำได้ โดยยังอยู่ในการควบคุมของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และกลับเข้าเรือนจำเมื่อเสร็จภารกิจซึ่งยังคงต้องรับโทษแต่สามารถสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมได้

2) การกำหนดให้เรือนจำมีขนาดเล็กลง สำหรับเรือนจำก่อสร้างใหม่ เนื่องจากการใช้เครื่องมือติดตามอิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้ผู้ต้องขังออกมาใช้ชีวิตภายนอกเรือนจำมากยิ่งขึ้นในเวลากลางวัน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญเนื่องจากพื้นที่ของเรือนจำส่วนใหญ่ใช้ไปกับการให้ผู้ต้องขัง ดำเนินกิจกรรมประจำวันในเวลากลางวัน ดังนั้นการใช้พื้นที่สำหรับช่วงเวลากลางวันภายในเรือนจำจะลดลง เรือนจำจึงสามารถเน้นการสร้างเรือนนอนที่มีขนาดเพียงพอต่อการควบคุมผู้ต้องขังในเวลากลางคืนแทนได้

3) การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในภารกิจที่ให้ผู้ต้องขังสามารถทำประโยชน์แก่สังคมภายนอกเรือนจำได้นั้น มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งสามารถรับผู้ต้องขังเข้าทำงาน ดังนั้นเพื่อเกิดการบูรณาการในการแก้ไขผู้ต้องขัง จึงควรระดมทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐหรือภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการแก้ไขฟื้นฟูและให้โอกาสผู้ต้องขัง ได้แสดงออกถึงการกลับตัวกลับใจผ่านการสร้างประโยชน์ให้แก่สาธารณะเป็นการชดเชย

7.1.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ศึกษาถึงแรงจูงใจของผู้ต้องขังที่มีต่อการใส่อุปกรณ์ติดตามตัวภายนอกเรือนจำว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ที่จะพยายามปรับปรุงตนเองให้สามารถเข้าเกณฑ์ที่จะทำงานหรือฝึกอาชีพในสถานประกอบการภายนอกเรือนจำ ซึ่งจะมีผลต่อการได้ประโยชน์ของผู้ต้องขัง เช่น การพักโทษ การลดโทษ การอภัยโทษ หรือมีผลต่อการตัดสินใจที่จะหลบหนีของผู้ต้องขังหรือไม่

2) การประเมินถึงความคุ้มค่าในการใช้ระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อมีการใช้ระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์ กับผู้ต้องขังที่ต้องออกภายนอกเรือนจำ การประเมินถึงจึงควรทราบถึงความคุ้มค่าและประสิทธิภาพในการใช้อุปกรณ์ดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการจัดงบประมาณเพิ่มเติมหรือปรับปรุงซ่อมแซมให้สามารถใช้ได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งการประเมินจะเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจให้กับผู้บริหารในการจัดสรรงบประมาณ

3) การศึกษาถึงการมีศูนย์กลางระบบในการควบคุมผู้กระทำความผิดที่ไม่ได้รับการคุมขัง เนื่องจากปัจจุบันมีหลายหน่วยงาน ที่ใช้ระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์กับผู้กระทำความผิด ได้แก่ กรมคุมประพฤติ และศาล ดังนั้นหากกรมราชทัณฑ์มีการใช้เครื่องมือดังกล่าวกับผู้ต้องขัง การบริหารจัดการควบคุมผู้ที่ถูกสวมอุปกรณ์ติดตามอิเล็กทรอนิกส์ ควรจะใช้เป็นระบบเดียวกันหรือไม่และจะมีการบริหารจัดการอย่างไรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

8. เอกสารอ้างอิง

กรมราชทัณฑ์ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์. (2550). *มาตรการป้องกันการหลบหนีของผู้ต้องขัง*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

กรมราชทัณฑ์ กองทัณฑ์วิทยา. (2564). *สถิติผู้ต้องขังหลบหนีจากเรือนจำ/ทัณฑสถานทั่วประเทศในรอบ 5 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559-ปัจจุบัน*. สืบค้นจาก <http://www.correct.go.th/>

กรมราชทัณฑ์ กองบริหารทรัพยากรบุคคล. (2564). *จำนวนข้าราชการกรมราชทัณฑ์*. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์.

กรมราชทัณฑ์. (2566). *สถิติผู้ต้องขังออกทำงานในสถานประกอบการภายนอกเรือนจำ*. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์.

กฤตพงษ์ พัทธภิญโญพงศ์. (2562). แนวคิดการควบคุมผู้ต้องขังด้วยระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์. *วารสารนวัตกรรมและการจัดการ*, 4, 29-39.

นันทิ จิตสว่าง. (2541). *หลักทัณฑ์วิทยา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ราชทัณฑ์.

ปาลิดา มณีโชติ. (2559). ปัญหาการนำเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยชั่วคราวจำเลยในชั้นพิจารณาคดีของศาล. *วารสารวิจัยราชทัณฑ์พระนคร*, 11(2), 65-83.

ประเสริฐ เมฆมณี. (2523). *หลักทัณฑ์วิทยา*. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.

- รณกฤษ ศรีเปรมทัต. (2558). การใช้วิธีการควบคุมผู้กระทำผิดด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (EM) แทนการจำคุกในเรือนจำ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุนนทิพย์ จิตสว่าง และฐิตติยา เพชรมุณี. (2559). แนวทางการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการควบคุมตัวผู้กระทำผิดในประเทศไทย. วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, 24(2), 26-50.
- ซีต้า ธนฐิตวงศ์. (2553). การควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรรณพ สุจริตฉันท์. (2533). ศึกษาทัศนะของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมต่อการนำ วิธีการควบคุมผู้กระทำผิดความผิดโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- World Prison Brief. (2021). *Thailand*. Retrieved from <https://www.prisonstudies.org/country/thailand>.